

Læringer

1a) Hamilton variasjonsprinsipp

$$\delta S = \delta \int \mathcal{L} dx = \int \left[\frac{\partial \mathcal{L}}{\partial \dot{q}_n} \delta \dot{q}_n + \frac{\partial \mathcal{L}}{\partial (\partial_x q_n)} \delta (\partial_x q_n) \right] dx$$

$$= \int \left[\frac{\partial \mathcal{L}}{\partial \dot{q}_n} - \frac{\partial}{\partial x} \frac{\partial \mathcal{L}}{\partial (\partial_x q_n)} \right] \delta \dot{q}_n dx + \int_{overflaten} \frac{\partial \mathcal{L}}{\partial (\partial_x q_n)} \delta q_n^0 dx = 0$$

$$\Rightarrow \frac{\partial \mathcal{L}}{\partial \dot{q}_n} - \frac{\partial}{\partial x} \frac{\partial \mathcal{L}}{\partial (\partial_x q_n)} = 0$$

Partiell integrasjon
av sist ledd gir:

når variasjoner $\delta \dot{q}_n$ er frie
med $\delta q_n^0 = 0$ på overflaten.

$$1b) \frac{\partial J^{kv}}{\partial x^m} = \frac{\partial}{\partial x^m} \frac{\partial \mathcal{L}}{\partial (\partial_p \dot{q}_n)} \partial^v \dot{q}_n + \frac{\partial \mathcal{L}}{\partial (\partial_p \dot{q}_n)} \partial_p \partial^v \dot{q}_n - g^{mv} \frac{\partial \mathcal{L}}{\partial x^p}$$

$$= \frac{\partial \mathcal{L}}{\partial \dot{q}_n} \partial^v \dot{q}_n + \frac{\partial \mathcal{L}}{\partial (\partial_p \dot{q}_n)} \partial_p \partial^v \dot{q}_n + g^{mv} \left(\frac{\partial \mathcal{L}}{\partial \dot{q}_n} \partial_p \dot{q}_n + \frac{\partial \mathcal{L}}{\partial (\partial_p \dot{q}_n)} \partial_p \partial^v \dot{q}_n \right) = 0$$

når \mathcal{L} ikke avhenger eksplicitt av x^m .

Før $v=0$ energi-bevarelse

$$\frac{\partial J^{00}}{\partial x^0} + \frac{\partial J^{ku}}{\partial x^u} = \frac{1}{c} \left(\frac{\partial \mathcal{H}}{\partial t} + \nabla \cdot \vec{S} \right) = 0 \quad \text{med } \mathcal{T}^{00} = 2\mathcal{H} \text{ energi kettet}$$

$\mathcal{T}^{ku} = \frac{1}{c} S^k$ Poynting vektor

Før $v=\ell$ impulsbevarelse

$$\frac{\partial J^{0\ell}}{\partial x^0} + \frac{\partial J^{\ell k}}{\partial x^k} = \frac{\partial \mathcal{H}}{\partial t} - \frac{\partial}{\partial x^\ell} \sigma^{0\ell} = 0 \quad \text{med } \mathcal{T}^{0\ell} = c \sigma^0 \text{ impuls kettet}$$

$\mathcal{T}^{\ell k} = -\sigma^{\ell k}$ {spennin og impulsstrom}

1c) Dreiimpulstethet M_i^0 er en av komponentene

$$M_i^0 = \frac{1}{c} \epsilon_{ijk} x^j \mathcal{T}^{0k} \quad p = 0, 1, 2, 3$$

Lokal beregning setning

$$\frac{\partial M_i^0}{\partial x^p} = \frac{1}{c} \epsilon_{ijk} \delta_p^j \mathcal{T}^{0k} + \frac{1}{c} \epsilon_{ijk} x^j \frac{\partial \mathcal{T}^{0k}}{\partial x^p} \quad \text{når impulsbevarelse}$$

$$= \frac{1}{c} \frac{1}{2} (\epsilon_{ijk} \mathcal{T}^{jk} + \epsilon_{ikj} \mathcal{T}^{kj})$$

$$= \frac{1}{2c} \epsilon_{ijk} (\mathcal{T}^{jk} - \mathcal{T}^{kj}) = 0 \quad \text{når } \mathcal{T}^{jk} = \mathcal{T}^{kj}$$

Utskrevet

$$\frac{\partial M_i^0}{\partial x^p} = \frac{1}{c} \frac{\partial}{\partial t} (x^j \frac{1}{c} \mathcal{T}^{0k} - x^k \frac{1}{c} \mathcal{T}^{0j}) + \partial_\ell (x^j \frac{1}{c} \mathcal{T}^{\ell k} - x^k \frac{1}{c} \mathcal{T}^{\ell j}) = 0$$

$$\frac{1}{c} \left[\frac{\partial}{\partial t} (x^j g^k - x^k g^j) - \frac{\partial}{\partial x^k} (x^j \sigma^{0k} - x^k \sigma^{0j}) \right] = 0$$

$$\frac{\partial}{\partial t} M_i^0 + \frac{\partial}{\partial x^k} D_k^0 = 0 \quad i, j, k = 1, 2, 3 \text{ syklisk.}$$

1d) For total energi og impuls i hele rommet

$$0 = \int \left(\frac{\partial \mathcal{T}^{00}}{\partial x^0} + \frac{\partial \mathcal{T}^{kv}}{\partial x^k} \right) dx = \frac{\partial}{\partial t} \left(\frac{1}{c} \int \mathcal{T}^{00} dx \right) + \int \mathcal{T}^{kv} d\zeta_k = \frac{1}{c} \frac{d}{dt} \int \mathcal{T}^{00} dx = 0$$

da $\varphi = 0$ \Rightarrow
dermed $\mathcal{T}^{kv} = 0$

Konstant total energi $\int \mathcal{T}^{00} dx = E = konst.$

og impulskomponenter $\int \mathcal{T}^{0k} dx = G^k = konst.$

Likledes: Total dreiimpuls komponent om c -akten er bevert.

$$\int M_i^0 dx = konst$$

i overflaten

Kvartik 2 20.1.9)

1e) i) Klassisk invariant ved rotasjon, inversjon og forskyving i 3-dim rom
 $x'^k = \alpha^k_\ell x^\ell + d^{k\ell}$ med $\alpha^k_\ell \alpha_\ell^m = \delta^m_k \quad k, \ell, m = 1, 2, 3$

$$t' = t + t_0$$

fe) ii) Relativistisk. Invariant ved transformasjonene i e) og i tillegg ved Lorentz-transformasjon og tidsinversjon.

$$x'^\mu = \alpha^\mu_\nu x^\nu + dt' \quad \alpha^\mu_\nu \alpha_\nu^\lambda = \delta^\lambda_\mu \quad \mu, \nu, \lambda = 0, 1, 2, 3$$

1f) u^k og $\frac{\partial}{\partial x^\ell}$ transformerer som vektorer. t er skalar

$u^k u^k$, $\frac{du^k}{dx^\ell}$, $\frac{du^k}{dx^\ell} \frac{\partial u^\ell}{\partial x^\lambda}$, $\frac{du^k}{dt} \frac{\partial u^k}{\partial t}$ er derfor alle skalarer og dermed er \mathcal{L} en skalar (i 3-dim rom) dvs invariant.

Andre kvar:

Superposisjonsprinsippet skal gjelde for små deformasjoner

d.v.s. feltlikningene må være lineare i u^k og

\mathcal{L} må ha formen $L(u^k)$

Begynnelserbehandlingene: Gitt feltekst og dels tidrader verke vel $t = t_0$ skal bestemme feltekst videre utvikling.

d.v.s. feltlikningene må inneholde $\frac{\partial^2 u^k}{\partial t^2}$

og \mathcal{L} må ha formen $\frac{\partial u^k}{\partial t}$

1g) $T^{\mu\nu} = \frac{\partial \mathcal{L}}{\partial (\partial_\mu u^\nu)} \frac{\partial u^\nu}{\partial x^\nu} - \delta^{\mu\nu} \mathcal{L}$ Bruker $x^0 = t$

$$\begin{aligned} T^{00} &= -g \frac{\partial u^k}{\partial t} \frac{\partial u^k}{\partial t} - \mathcal{L} = -\left(\frac{1}{2} g \frac{\partial u^k}{\partial t} \frac{\partial u^k}{\partial t} + \frac{1}{2} \mu \frac{\partial u^k}{\partial x^i} \frac{\partial u^k}{\partial x^i} + \frac{1}{2} (\mu + \lambda) \frac{\partial u^k}{\partial x^i} \frac{\partial u^k}{\partial x^i}\right) \\ &= -(\text{energitoffset}) = -H \end{aligned}$$

$$T^{0i} = \frac{1}{2} \mu \frac{\partial u^k}{\partial x^i} \frac{\partial u^k}{\partial t} + (\mu + \lambda) \frac{\partial u^k}{\partial x^i} \frac{\partial u^k}{\partial t} = -\frac{1}{2} S^i$$

$$T^{ij} = -g \frac{\partial u^k}{\partial t} \frac{\partial u^k}{\partial x^i} = -c g_{ij}$$

$$T^{ij} = \mu \frac{\partial u^k}{\partial x^i} \frac{\partial u^k}{\partial x^j} + (\mu + \lambda) \frac{\partial u^k}{\partial x^k} \frac{\partial u^i}{\partial x^j} - \delta^{ij} \mathcal{L}$$

Den kanoniske energi-impulstensoren her er ikke symmetrisk

$$T^{ij} \neq T^{ji} \quad T^{0i} \neq T^{i0}$$

d.v.s. systemets dreieimpuls er ikke bevært alene men trenger et innre spinn i tillegg. For å få beværtelse.

Klassisk fotoneri 20.1.93

2 i) Lyset gör korterade (ekstrémal) ve. i tidsrommet

$$\delta \int d\sigma = \delta \int \sqrt{\left(\frac{dt}{d\sigma}\right)^2} d\sigma = 0 \quad (\text{eller } \text{og. } \delta \int \frac{1}{\sqrt{\left(\frac{dt}{d\sigma}\right)^2}} d\sigma = 0)$$

$$\text{med } \left(\frac{dt}{d\sigma}\right)^2 = \left(1 - \frac{\xi}{r}\right) c^2 \left(\frac{dr}{dt}\right)^2 - \frac{1}{1 - \frac{\xi}{r}} \left(\frac{dr}{d\sigma}\right)^2 - r^2 \left[\left(\frac{d\varphi}{dr}\right)^2 + \sin^2 \theta \left(\frac{d\theta}{dr}\right)^2\right]$$

Gir bevegelselikningene

$$\frac{\partial \sqrt{\left(\frac{dt}{d\sigma}\right)^2}}{\partial t} - \frac{d}{d\sigma} \frac{\partial \sqrt{\left(\frac{dt}{d\sigma}\right)^2}}{\partial \left(\frac{dt}{d\sigma}\right)} = 0 \Rightarrow -\frac{d}{d\sigma} \left(\frac{1}{\sqrt{\left(1 - \frac{\xi}{r}\right) c^2 \left(\frac{dr}{dt}\right)^2}} \right) = 0$$

$$\frac{\partial \Gamma}{\partial \varphi} - \frac{d}{d\sigma} \frac{\partial \Gamma}{\partial \left(\frac{d\varphi}{dr}\right)} = 0 \Rightarrow -\frac{d}{d\sigma} \left(\frac{1}{\sqrt{r^2 \sin^2 \theta \left(\frac{d\varphi}{dr}\right)^2}} \right) = 0$$

$$\text{Gir } c \left(1 - \frac{\xi}{r}\right) \frac{dt}{dr} = \text{konst} = A \Rightarrow \frac{dt}{d\sigma} = \frac{A \xi}{1 - \frac{\xi}{r}}$$

$$r^2 \sin^2 \theta \frac{d\varphi}{dr} = \text{konst} = B \Rightarrow \frac{d\varphi}{d\sigma} = \frac{B}{r^2} \quad \text{nr. } \theta = \frac{\pi}{2}$$

ii) Fra intervallikningene som fra en lyrstrike $d\sigma = 0$ er

$$\left(1 - \frac{\xi}{r}\right) c^2 \left(\frac{dt}{d\sigma}\right)^2 - \frac{1}{1 - \frac{\xi}{r}} \left(\frac{dr}{d\sigma}\right)^2 - r^2 \left(\frac{d\varphi}{d\sigma}\right)^2 = 0$$

faer ved innsætting

$$\left(1 - \frac{\xi}{r}\right) c^2 \frac{\frac{1}{c^2} A^2}{\left(1 - \frac{\xi}{r}\right)^2} - \frac{1}{1 - \frac{\xi}{r}} \left(\frac{dr}{d\sigma}\right)^2 - r^2 \frac{B^2}{r^4} = 0$$

$$\underline{\left(\frac{dr}{d\sigma}\right)^2 = A^2 - \frac{B^2}{r^2} \left(1 - \frac{\xi}{r}\right)}$$